

Силабус
навчальної дисципліни
Історія української культури
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма: «Середня освіта (українська мова і література). Англійська мова».

Спеціальність: 014 Середня освіта (українська мова і література).

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший рівень вищої освіти

Викладач (і)	Марина Антощак
Посилання на сайт	http://bdpu.org/opp/
Контактний тел.	0964137992
E-mail викладача:	mberezhna1966@ukr.net
Графік консультацій	П'ятниця, 9.00-11.50

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: матеріальна культура, духовна культура, художня культура, елітарна культура – масова культура, мистецтво, національна культура, усна народна творчість, народна демонологія, літопис, книжкова мініатюра, декоративно-ужиткове мистецтво, архітектура, скульптура, живопис, бароко, гуманізм, романтизм, «соціалістичний реалізм», модернізм, постмодернізм.

Мета та предмет курсу дисципліни «Історія української культури» є вивчення основних періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу, аналіз історичної специфіки української національної культурної традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору.

Завдання вивчення дисципліни «Історія української культури» полягає у тому, щоб ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення феномену української культури, закономірностями її функціонування і розвитку, формування у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій української культури, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в українській культурі.

Предмет навчальної дисципліни: історичний розвиток української культури.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
-------	--------------------------	-------------	---------------------

1.	загальні	<p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>ПРЗ 4. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національної літератури, художні твори класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p>
2	фахові	<p>ФК 9. Здатність орієнтуватися в російському літературному процесі (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мови і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p>	<p>ПРУ 3. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.</p>
		<p>ФК 11. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.</p>	<p>ПРЗ 4. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національної літератури, художні твори класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p>

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Історичний розвиток української культури: від витоків до першої половини XIV ст.

Тема 1. Філософсько-теоретичні основи історії української культури. Предмет і завдання курсу.

Тема 2. Історичні умови виникнення та джерела формування української культури.

Тема 3. Особливості культури Київської Русі-України та Галицько-Волинської держави.

Змістовий модуль 2. Генеза української культури у XIV- XIX ст.

Тема 4. Культурні традиції українського Ренесансу (XIV – I пол. XVII ст.).

Тема 5 Українська культура козацько-гетьманської доби (II пол. XVII – XVIII ст.).

Тема 6. Епоха просвітництва та романтизму в Україні (кін. XVIII ст. – I пол. XIX ст.).

Тема 7. Українська культура на шляху національного відродження (друга пол. XIX ст. – перше двадцятиріччя XX ст.).

Змістовий модуль 3. Українська культура у XX – XXI ст...

Тема 8. Українська культура у міжвоєнний час та роки Другої світової війни.

Тема 9. Розвиток культури в УРСР (1945-1991рр.).

Тема 10. Культуротворчі процеси в Україні в умовах незалежності.

Методи навчання: Студентоцентроване проблемно-орієнтоване навчання проводиться низкою методів. За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні (лекція, бесіда-повідомлення, репродуктивна), наочні (демонстрування, самостійне спостереження), практичні (практичні роботи, дослідні роботи). За основними дидактичними завданнями: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок. За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): вивчаючи курс, необхідно використовувати наочні методи, що дозволить поглиблено пізнати досягнення кожного із періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу, сформувані власне бачення і розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій українського суспільства.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

1. Навчальна програма з курсу Історія української культури.
2. Робоча програма з курсу Історія української культури.
3. Теми та рекомендації до самостійної роботи студентів.
4. Теми та рекомендації до семінарських занять.
5. Завдання ККР.
6. Список рекомендованої літератури.
7. Підручники та посібники в електронному виді.
8. Науково-популярні, документальні та художні фільми.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Бердянському державному педагогічному університеті.

Педагогічний контроль за навчально-професійною діяльністю студентів здійснюється в таких

формах:

а) поточний контроль відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання літератури та першоджерел, конспектування першоджерел, написання есе, підготовка доповідей, письмові відповіді на проблемні запитання, складання презентацій тощо);

б) оцінка за іспит виставляється наприкінці семестру на основі підсумкового контролю з урахуванням відвідування занять, виступів на семінарах, якості виконання самостійної навчальної роботи.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточку роботу на семінарських заняттях, балів за самостійну роботу).

Здобувач допускається до модульного контролю за умови виконання всіх семінарських завдань і завдань самостійної роботи.

За весь курс здобувач отримує максимум 100 балів (підсумкова оцінка). Це бали поточного контролю.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Підсумкова оцінка/ семестровий іспит
Поточний контроль		100
Семінарські заняття	70	
Самостійна робота	30	

Розподіл набраних здобувачем балів під час поточного контролю

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час семінарських занять

Види робіт	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
ПЗ 1	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 2	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 3	3,4	4,8	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 4	3,4	4,9	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 5	3,4	4,9	5,7	6,4	7,7	8,8	10
ПЗ 6	3,5	4,9	5,7	6,5	7,7	9	10
ПЗ 7	3,5	4,9	5,8	6,5	7,8	9	10
Максимальна кількість набраних балів	24	34	40	45	54	62	70

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичних заняттях – 70 балів (за умови виконання всіх видів роботи, передбачених планом практичного заняття).

Таблиця 3. Розподіл набраних здобувачем балів під час самостійної роботи

Самостійна робота	Кількість набраних балів						
	FX	F	E	D	C	B	A
Тема 1	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,9	5
Тема 2	0,6	1	1,1	1,3	1,5	1,9	5
Тема 3	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,9	5
Тема 4	0,7	1	1,2	1,3	1,5	1,9	5
Тема 5	0,7	1	1,2	1,4	1,5	2,1	5
Тема 6	0,7	1	1,2	1,4	1,5	2,3	5
Максимальна кількість набраних балів	4	6	7	8	9	11	30

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90–100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78–89	добре		B (добре)
65–77			C (добре)
58–64	задовільно		D (задовільно)
50–57			E (задовільно)
35–49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел.

Основні:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Анучина Л. В., Гребенюк Н. Є., Лисенко О. А. Українська та зарубіжна культура. – Х.: Одісей, 2006. – 375 с.
3. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури. Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 413 с.

4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. – Київ: МАУП, 2002. – 256 с.
  5. Висоцький О. Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с.
  6. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Рижко В.А. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. – К.: Літера, 2000. – 464с.
  7. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. світи / В.А. Греченко та ін. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464с.
  8. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-те видання. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
  9. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б.І. Білик та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 607с.
  10. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2–847 с., Т.3, 2003–1245 с.
  11. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук та ін. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 351с.
  12. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч.посібник. – Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
  13. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: АртЕк, 2001. – 728с.
  14. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник/ За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994.– 456 с.
  15. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. / Закович М.М., Зязун І.А., Семашко О.М. та ін. – К.: Товариство «Знання», 2000. – 622 с.
  16. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник./ Дещинський Л.Є., Денисов Я.Я., Скалецький М.П. та ін. – Львів: Бескид Біт, 2005. – 304 с.
  17. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 367 с.
  18. Українське мистецтво та архітектура кінця ХІХ – початку ХХст. / НАНУ. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К.: Наук. думка, 2000. – 240 с.
  19. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підр. – К.: Вид-во «Україна», 2003. – 336с.
  20. Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури. – К.: Кондор, 2006. – 258 с.
- Додаткові:
1. Баран В.Д., Баран Я.В. Походження українського народу. – К., 2002. – 403 с.
  2. Відейко М.Ю. Трипільська цивілізація. – К., 2003. – 184 с.
  3. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001.– 168 с.
  4. Залізник Л. Л. Первісна історія України. – К., 1999. – 263 с.
  5. Історія української архітектури / Ред. В.І. Тимофієнко.– К.: Техніка, 2003.– 472 с.
  6. Лозко Г. Українське народознавство. - Харків, 2005. – 469 с.
  7. Михайлов Б. Кам'яна Могила – світова пам'ятка стародавньої культури в Україні. – К., 2003. – 152 с.
  8. Кривавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У

3 ч. / Передмова проф. В.Скотного. – Ч.І. – Львів: Світ, 2003. – 256 с.

9. Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / За ред. М.М. Заковича . – К.: Знання, 2007. – 567 с.

10. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І. Наулко та ін.. – 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Либідь, 1993. – 288с.

11. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1996. – 689 с.

12. Українське бароко та європейський контекст: Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К.: Наукова думка, 1991. – 256 с.

13. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія / Упор., прим. та біогр. нариси А.П. Пономарьова та ін. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1991. – 640 с.

14. Українське краєзнавство: сторінки історії / Г.С. Дем'янчук та ін. – К.: Вид. Центр «Просвіта», 2006. – 296 с.

15. Українська художня культура: Навч. посіб. / За ред. І.Ф. Ляшенка. – К.: Либідь, 1996. – 416с.

16. Чижевський Д. І. Українське літературне бароко. – К.: Обереги, 2003. – 575 с.

17. Шилов Ю.О. Джерела витоків української етнокультури ХІХ тис. до н.е. – ІІ тис. до н.е. – К.: Аратта, 2002. – 271 с.

18. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник.– К.: Україна.– 1991.– 256 с.

19. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. – К.: Україна, 2000. – 184 с.

20. Митці України. Енциклопедичний довідник. – К.: ІСБН, 1992. – 847 с.

Інтернет-ресурси

<http://philosophy.allru.net/pervo.html>

<http://fictionbook.ru/>

<http://www.koob.ru/philosophy/>

<http://lib.com.ua/9/0.html>

<http://www.litportal.ru/genre24/>

http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php

<http://www.i-u.ru/biblio/default.aspx>

<http://philosophy.allru.net/pervo.html>

<http://elib.nplu.org/>

<http://www.alleng.ru/edu/relig3.htm>

<http://www.elibrus.1gb.ru/fil2.shtml>